

> Retouradres: | | | 1

Aan | | | 1

T.a.v. |

Datum 15 oktober 2019
Betreft Terms of Reference voor algemeen ambtsbericht Somalië

Geachte | | | 1

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de uitvoeringspraktijk van de IND en de DT&V bespreking behoeven in het door u uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Somalië. De informatiebehoefte ten aanzien van een land van herkomst van een asielzoeker is als volgt:

Deel 1 Politieke en veiligheidssituatie biedt informatie om een beoordeling op basis van artikel 15C van de Kwalificatierichtlijn mogelijk te maken. Het is daarbij van belang dat vooral duidelijk wordt wat de gevolgen zijn voor de veiligheidssituatie/mensenrechten. Deel 2 Identiteit, documenten en nationaliteit is bedoeld om het vaststellen van de identiteit en nationaliteit te vergemakkelijken, mede ook met het oog op eventuele terugkeer en om te kunnen beoordelen of wellicht sprake zou kunnen zijn dat iemand in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning op basis van het buitenschuldbeleid. Deel 3 Mensenrechten gaat om onderwerpen die van belang zijn voor een toetsing of iemand als vluchteling wordt aangemerkt of dat er sprake is van een reëel risico op schending van artikel 3 EVRM. Deel 4 Vluchtelingen en ontheemden is vooral van belang voor de beoordeling of er sprake is van een verblijfs- of vestigingsalternatief. Deel 5 Terugkeer ziet op gerelateerde onderwerpen.

Het geldende asielbeleid ten aanzien van Somalië is neergelegd in C7.24 van de Vreemdelingencirculaire. De informatie uit voorgaande ambtsberichten is gebruikt bij de totstandkoming van dit beleid. Voor Zuid- en Centraal-Somalië wordt geen situatie aangenomen zoals bedoeld in artikel 15c van de Kwalificatierichtlijn. Als een vreemdeling over land moet reizen door Al-Shabaab gecontroleerd gebied, of als een vreemdeling afkomstig is uit door Al-Shabaab gecontroleerd gebied, wordt

Directie Dienstverlening

Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

1

Infolijn 088 – 0430 430

www.ind.nl

Contactpersoon
Secretariaat

1

Datum
15 oktober 2019

Ons kenmerk
2725767

Bijlagen
--

een reëel risico op ernstige schade bij terugkeer aangenomen. Onder voorwaarden kan een beschermingsalternatief worden tegengeworpen in een gebied waar Al-Shabaab niet aan de macht is of de controle uitoefent. In het beleid zijn risicogroepen aangewezen, voor wie geldt dat zij door middel van geringe indicaties aannemelijk kunnen maken dat hun problemen, die verband houden met één van de vervolgingsgronden, leiden tot een gegronde vrees voor vervolging.

Aan de hand van het ambtsbericht zal worden beoordeeld of het nu geldende asielbeleid strookt met de recente ontwikkelingen.

Ik verzoek u de onderstaande onderwerpen te behandelen en in uw ambtsbericht expliciet melding te maken van relevante, reeds door u geschreven openbaar gemaakte (deel)ambtsberichten over Somalië. Daar waar in de ToR geen expliciet melding wordt gemaakt van Puntland en Somaliland, kunnen deze regio's buiten beschouwing worden gelaten.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

1. Politieke en veiligheidssituatie

1.1. Veiligheidssituatie

1.1.1. Ik verzoek u een beschrijving te geven van de veiligheidssituatie in Zuid- en Centraal-Somalië en daarbij zoveel mogelijk per regio aan te geven hoe de situatie zich in de verslagperiode heeft ontwikkeld. Hetzelfde geldt voor de belangrijkste steden in Zuid- en Centraal-Somalië. Indien u spreekt over een wijziging van de situatie in een regio, kunt u dan toelichten waaruit deze wijziging feitelijk bestond?

Mogadishu

1.1.2. Kunt u de beschrijving van de veiligheidssituatie in Mogadishu op hoofdlijnen actualiseren?

1.1.3. In welke mate is Al-Shabaab, dan wel andere groeperingen, in staat aanslagen te plegen in de stad?

1.1.4. Is de veiligheidssituatie verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven en waaruit blijkt dit? Verschilt dit tussen de wijken?

1.1.5. Zijn er bepaalde groepen die meer gevaar lopen om slachtoffer te worden van aanslagen door Al-Shabaab? Zo ja, welke groepen?

1.1.6. In hoeverre dreigen burgers gericht slachtoffer te worden van aanslagen?

1.1.7. Hoe is het gesteld met de veiligheidssituatie van de toegangswegen naar en van de internationale luchthaven, en de veiligheidssituatie op de internationale luchthaven zelf? Kunt u een overzicht geven van eventuele geweldsincidenten?

Overige delen van Zuid- en Centraal-Somalië

1.1.8. Is de veiligheidssituatie verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven en waaruit blijkt dit?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
15 oktober 2019

Ons kenmerk
2725767

- 1.1.9. Wat zijn de mogelijkheden voor personen om zich elders in Zuid- en Centraal-Somalië te handhaven als zij problemen ondervinden (in Al-Shabaab-gebied) of daarbuiten?
- 1.1.10. Hoe is de veiligheidssituatie in de gebieden die niet of nauwelijks door hulporganisaties bereikt kunnen worden, de zgn. 'zwarte gebieden'?
- 1.1.11. Vindt er gedwongen rekrutering/ronseling plaats door het leger en/of de overige milities? Zo ja, door wie, waar en op welke schaal? Wie zijn hiervan het slachtoffer (vrouwen, kinderen, bepaalde bevolkingsgroepen, etc)?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
15 oktober 2019

Ons kenmerk
2725767

Al-Shabaab

- 1.1.12. Wat zijn de recente ontwikkelingen binnen Al-Shabaab? In hoeverre is er sprake van verdere radicalisering, en is er sprake van groei of afname van aanhang? Kunt u iets zeggen over het aantal strijders binnen Al-Shabaab? Zo ja, is dit een groei of een afname? Is de media-afdeling Kataib nog actief? En de inlichtingendienst Amniyat? In hoeverre is de Amniyat ook in 'veilige' gebieden aanwezig? Zijn er recent nog afsplitsingen en/of prominente deserties geweest?
- 1.1.13. In welke gebieden in Somalië oefent Al-Shabaab thans de macht uit? En in welke gebieden niet (meer)?
- 1.1.14. Is er sprake van gedwongen rekrutering door Al-Shabaab en zo ja, welke (minderheids)groeperingen lopen in dit verband risico? Is het ook mogelijk om je hieraan te onttrekken?
- 1.1.15. Kunt u aangeven in hoeverre Al-Shabaab actief is buiten Zuid- en Centraal-Somalië? En dan met name in Puntland, Somaliland en Kenya.
- 1.1.16. Hoe manifesteert Al-Shabaab zich in gebieden waar zij niet dan wel wisselend aan de macht zijn? Is daar bijvoorbeeld wel sprake van informele machtsuitoefening?
- 1.1.17. In hoeverre is Al-Shabaab in staat belasting (zakat) te vragen van burgers in gebieden die formeel niet onder controle staan van Al-Shabaab?
- 1.1.18. Bewegingsvrijheid
- 1.1.18.1. Wat is de actuele situatie met betrekking tot bewegingsvrijheid en de risico's van reizen binnen Zuid- en Centraal-Somalië?
- 1.1.18.1.1. Hoe is de huidige situatie op de hoofdwegen? Kunt u de informatie over checkpoints en roadblocks zoveel mogelijk actualiseren? Is het nog altijd zo dat Al-Shabaab de hoofdwegen (bij nacht) vrijwel allemaal controleert?
- 1.1.18.1.2. Kunt u een overzicht geven naar welke steden over land gereisd kan worden zonder daarbij door Al-Shabaab-gebied te hoeven reizen?
- 1.1.18.2. Kunt u de informatie over vliegverkeer en reguliere passagiersvluchten vanaf Mogadishu actualiseren? Kunt u daarbij ingaan op de situatie met betrekking tot steden binnen Zuid- en Centraal-Somalië? Kunt u hierbij een overzicht geven op welke steden er gevlogen wordt en door welke maatschappijen?
- 1.1.18.3. Indien er over land gereisd wordt vanaf de luchthaven in Mogadishu, welke veiligheidsrisico's kan men dan onderweg tegenkomen, zowel in de directe omgeving van de luchthaven (de

toegangswegen naar de luchthaven) als in den lande? Zowel van de zijde van Al-Shabaab, als van andere actoren. Lopen bepaalde categorieën personen (leeftijd, geslacht, etniciteit) meer risico dan anderen?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
15 oktober 2019

Ons kenmerk
2725767

1.2. Politiek(e)(-bestuurlijke) ontwikkelingen

1.2.1. Kunt u een beschrijving geven van de belangrijkste politieke ontwikkelingen in Zuid- en Centraal-Somalië sinds het vorige ambtsbericht en de informatie uit het ambtsbericht waar nodig actualiseren? Kunt u daarbij specifiek ingaan op de volgende vragen:

1.2.2. Kunt u een beschrijving geven van wie de huidige machthebbers zijn van de verschillende regio's in Somalië? Zijn er belangrijke veranderingen in wie de macht heeft in de belangrijke steden zoals Marka?

1.2.2.1. In welke gebieden in Zuid- en Centraal-Somalië heeft de SFG/AMISOM momenteel (de facto) wel, en waar niet de macht in handen?

1.2.2.2. Welke ontwikkelingen hebben zich in dit verband voorgedaan gedurende de verslagperiode?

1.2.3. Wat zijn de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de *Somali Federal Government* (SFG)?

1.2.4. Welke maatregelen zijn inmiddels genomen op het gebied van bestuur, corruptiebestrijding, rechtspraak en veiligheid?

2. Identiteit, nationaliteit en documenten

2.1. Identificatieplicht en identificerende documenten

2.1.1. Indien er wijzigingen zijn met betrekking tot de identificatieplicht en het verkrijgen van identificerende documenten ten opzichte van het vorige ambtsbericht, welke wijzigingen zijn dat dan?

2.1.2. Welke documenten mogen er verwacht worden van een Somaliër? Is hier nog een onderscheid in te maken naar de leeftijdscategorie van de Somaliër (<21, 21-50, >50)?

2.1.3. Kunt u een beschrijving geven van het proces om een diplomatiek paspoort aan te vragen? Wie komen hiervoor in aanmerking?

2.1.4. Kunt u aangeven of de Somalische ambassade in Brussel persoonsgegevens verifieert?

2.1.5. Kunt u aangeven hoe de situatie is met betrekking tot de vorming van een centrale burgerlijke stand? Dienen oudere Somaliërs zich hier nu ook te registreren? Gebeurt dit ook? Zo ja, gebeurt dit overal of slechts in Mogadishu?

2.1.6. Is het mogelijk om een (kerkelijk) huwelijk bij proxy te sluiten, en zo ja, blijkt dit dan uit de huwelijksakte?

2.2. Nationaliteit

2.2.1. Zijn er wijzigingen in de wetgeving geweest ten aanzien van het verkrijgen van de nationaliteit van Somalië dan wel het verlies ervan? Zo ja, wat voor wijzigingen zijn dat?

3. Mensenrechten

Kunt u daar waar relevant, bij de hieronder genoemde onderwerpen, aandacht besteden aan hoe het is gesteld met de mensenrechten in de gebieden die onder controle staan van Al-Shabaab?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise
Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

3.1. Positie van specifieke groepen

Datum
15 oktober 2019

3.1.1. Burgers

Ons kenmerk
2725767

3.1.1.1. Wat is de mate van bescherming van burgers in verschillende gebieden/provincies door autoriteiten dan wel andere actoren?

3.1.1.2. Zijn er bepaalde (sociale) groepen die van bescherming uitgesloten zijn/aan wie voorwaarden zijn opgelegd om bescherming te genieten?

3.1.2. Etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans

3.1.2.1. Kunt u de informatie over de positie van etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans actualiseren?

3.1.2.2. Is de machtspositie van clans in Somalië veranderd, zijn zij nog steeds belangrijk in het vinden van bescherming?

3.1.3. Religieuze groepen

3.1.3.1. Kunt u informatie geven over welke verschillende religieuze groepen aanwezig zijn in Somalië? Wat is hun positie (graag per religieuze groep)?

3.1.3.2. Is er een verschil in behandeling van leden van de verschillende religieuze groepen?

3.1.3.3. Hoe worden personen die van religie veranderen behandeld door de overheid en/of Al-Shabaab? In welke mate lopen bekeerlingen kans het slachtoffer te worden van represailles van familie, vrienden, of anderszins?

3.1.3.4. In het ambtsbericht van maart 2019 geeft u aan dat religieuze leiders een risicogroep vormen (zie pagina 12 van het AAB). Kunt u aangegeven of dit nog steeds het geval is? Zo ja, om leiders van welke religieuze groepen gaat het? En om welke activiteiten?

3.1.4. Leden van oppositiepartijen / politieke activisten

3.1.4.1. Kunt u de informatie over de positie van leden van oppositiepartijen en van politieke activisten actualiseren?

3.1.5. LHBT

3.1.5.1. Zijn er ontwikkelingen ten aanzien van de positie van LHBT's in vergelijking met het ambtsbericht van maart 2019? Is hierbij een verschil tussen lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders? Kunt u daarbij ook in gaan op regionale verschillen.

3.1.5.2. Worden homoseksuelen die openlijk uitkomen voor hun geaardheid door de politie lastiggevallen, gearresteerd of aangeklaagd?

3.1.5.3. Kunt u aangegeven of er in de periode van verslaglegging sprake is geweest van veroordelingen tot gevangenisstraffen/doodstraf wegens (vrijwillige) homoseksuele

handelingen? Zo ja, kunt u aangeven op grond van welke wetgeving de veroordeling plaatsvond?

3.1.5.3.1. Wordt bij bestraffing vanwege homoseksuele handelingen onderscheid gemaakt tussen meerderjarigen en minderjarigen?

3.1.5.4. Voeren de autoriteiten een actief en systematisch vervolgingsbeleid tegen LHBT's? Is hierbij een verschil tussen lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders? Maken de autoriteiten hierbij (in toenemende mate) gebruik van sociale media?

3.1.5.5. Kunnen LHBT-getinte uitingen, zowel over het onderwerp op zich als over de eigen geaardheid, op internet en sociale media leiden tot strafrechtelijke vervolging bij terugkeer? Zo ja, welke bestraffingen zijn in dat geval mogelijk? Is hierbij een verschil tussen lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders?

3.1.5.6. Kan het bekend zijn van een (toegeschreven) LHBT gedragingen of geaardheid van een persoon in praktijk leiden tot onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van een straf die wordt opgelegd bij strafrechtelijke vervolging wegens een commuun delict? Is hierbij een verschil tussen lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders?

3.1.5.7. Ik verzoek u in te gaan op mogelijke ernstige gevallen van discriminatie en/of geweld van LHBT's door de autoriteiten en/of door medeburgers. Indien LHBT's ernstige problemen van medeburgers ondervinden, met de gevolgen zoals hier bedoeld (discriminatie en/of geweld), bieden de autoriteiten daadwerkelijk bescherming hiertegen? Zijn er gevallen van eerwraak bekend in verband met seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken en kan hiertegen effectieve bescherming van de overheid worden ingeroepen? Is hierbij een verschil tussen lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgenders?

3.1.6. Vrouwen

3.1.6.1. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren? Kunt u hierbij tevens expliciet ingaan op de situatie van vrouwen in Somaliland en Puntland?

3.1.6.2. Is de clanlijn van een vrouw voor de situatie en positie van haar (nog) van belang?

3.1.6.3. Zijn er voor vrouwen speciale personen die hen mogen begeleiden? Zo ja, wie zijn dit (vader, broers, ooms eventuele clanoudsten, burens etc) ?

FGM

3.1.6.4. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren? Kunt u hierbij aangeven of er een toe- dan wel afname is van het aantal gevallen? Is hierbij een onderscheid te maken naar de verschillende bevolkingsgroepen, religies, regio's, platteland/ stad en opleidingsniveau?

3.1.7. (Alleenstaande) minderjarigen

3.1.7.1. Kunt u de informatie uit het vorig algemeen ambtsbericht actualiseren?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

Datum
15 oktober 2019

Ons kenmerk
2725767

3.1.8. Zakenlieden

3.1.8.1. In het vorige ambtsbericht heeft u aangegeven dat onder bepaalde omstandigheden zakenlieden in Somalië een risico kunnen lopen. Komt dit door hun eigenschap als zakenman of ligt dit risico meer in het verlengde van het vermoeden dat iemand die veel reist en ook in allerhande delen van Somalië komt dan zou spioneren voor de overheid?

3.2. Naleving en schendingen

3.2.1. Kunt u de informatie uit het vorige ambtsbericht actualiseren?

3.3. Toezicht en rechtsbescherming

3.3.1. Rechtsgang

3.3.1.1. Kunt u de informatie over rechtshandhaving in Zuid- en Centraal-Somalië actualiseren? Kunt u hierbij in het bijzonder aandacht besteden aan de rechtspositie van minderheidsgroepen, vrouwen en ontheemden?

3.3.1.2. Kunt u de informatie actualiseren over de sharia in Somalië, en over de wijze waarop en door wie en/of welke instantie(s) deze wordt gehandhaafd?

3.3.1.3. Doodstraf

3.3.1.3.1. Kunt u aangeven of en zo ja hoe vaak de doodstraf is opgelegd en uitgevoerd door rechtbanken, shariahoven en Al-Shabaab?

3.3.2. Mishandeling en foltering

3.3.2.1. Zijn in de verslagperiode vanwege de shariawetgeving nog doodstraffen en lijfstraffen zoals zweepslagen en amputaties opgelegd?

4. Vluchtelingen en ontheemden

Ik verzoek u ten aanzien van het gebruik van de term vluchteling rekening te houden met het onderscheid in het dagelijks taalgebruik en het juridische begrip vluchteling.

4.1. Kunt u een feitelijke beschrijving geven van de ontheemden- en/of vluchtelingenstroom in en uit het land van herkomst?

4.1.1. Kunt u daarbij zoveel mogelijk namen, plaatsen en grootte van ontheemdennederzettingen en aantallen ontheemden aangeven? Wat is de rol van de zogeheten gatekeepers in de (niet officiële) ontheemdenkampen?

4.1.2. Kunt u aangeven hoeveel mensen inmiddels zijn teruggekeerd vanuit de vluchtelingenkampen uit Kenya en wat hun positie is?

4.2. Opvang in de regio

4.2.1. Kunt u de informatie over opvang in de regio actualiseren? Kunt u hier in het bijzonder aangeven wat de positie is van Somalische vluchtelingen in Ethiopië en Kenya? Kunt u daarbij ook aangeven aan welke documenten zij kunnen komen?

4.2.2. Zijn er in de verslagperiode gevallen bekend geworden van *refoulement* van opgevangen Somalische vluchtelingen door landen in de regio?

Directie Dienstverlening
Afdeling Expertise

Team Onderzoek en Expertise
Land en Taal

5. Terugkeer

Datum
15 oktober 2019

Ons kenmerk
2725767

- 5.1. Kunt u de informatie over (gedwongen) terugkeer naar Centraal- en Zuid-Somalië actualiseren? Zijn er praktische belemmeringen die (gedwongen) terugkeer in de weg staan? Kunt u hierbij ook Somaliland en Puntland betrekken.
- 5.2. Is er een verschil tussen de diverse clans/minderheden in de terugkeermogelijkheden naar de diverse gebieden?
- 5.3. Ondervinden uitgeprocedeerde asielzoekers die terugkeren problemen met de autoriteiten? Hoe verhoudt zich dit tot de vele reisbewegingen van Somaliërs die in de buurlanden wonen en werken en die ook terugkeren?
- 5.4. Kunt u ingaan op terugkeerders naar Al-Shabaab gebied, wat voor mensen zijn dit? Kunt u een inschatting geven van de omvang van de groep?
- 5.5. Wat zijn de risico's voor een uit het Westen teruggekeerde Somaliër die zich in Al-Shabaab gebieden begeeft?
- 5.6. Wat zijn de risico's voor een (uit het Westen) terugkerende Somaliër in de overige gebieden, gelet op het wantrouwen en de dreigementen van Al-Shabaab?
- 5.7. Zijn er gevallen bekend waarin migranten die (gedwongen) terugkeren bij aankomst door de autoriteiten worden mishandeld? Zo ja, wat was hun behandeling? Zijn er leden van specifieke groepen die bij terugkeer vaker worden mishandeld dan leden van andere groepen en zo ja, voor welke groepen geldt dat? Maakt het hierbij uit welk soort document iemand bij zich heeft bij terugkeer?

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met Team Onderzoek en Expertise Land en Taal.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
Namens deze

1

(Hoofd Team Onderzoek en Expertise Land en Taal)